

Open Monumenten Dag 11 september 2021

Erica (NPB) kerkje aan de Ericalaan in Ede. (open van 10 - 16 uur)

Aan de Ericalaan staat een vriendelijk kerkgebouw, sinds jaar en dag (tot 2019) het onderkomen van de afdeling van de Nederlandse Protestantenbond [later Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB]. Deze afdeling start als onderafdeling van de NPB in Wageningen in 1910, maar wordt al in 1911 zelfstandig.

Na de oprichting stijgt het ledental snel. Van 1911 tot 1913 houdt men zijn bijeenkomsten in de concertzaal 'Kleuver', later bekend als bioscoop 'Buitenlust', aan de Stationsweg. Geld voor een eigen kerkgebouw komt spoedig beschikbaar en in 1912 wordt met de bouw aangevangen en op 5 mei 1913 wordt het gebouw in gebruik genomen. Kosten: f 5500,-.

De afdeling beleeft haar hoogste bloei in de zestiger jaren van de 20e eeuw, onder het voorzitterschap van mevrouw M.A. Quanjer. In 1958 zijn er 264 leden. Dertien predikanten hebben de gemeenschap gediend.

De architectuur van het kerkgebouw

Architect T. Broekhuisen uit Neede. Bouwjaar 1913

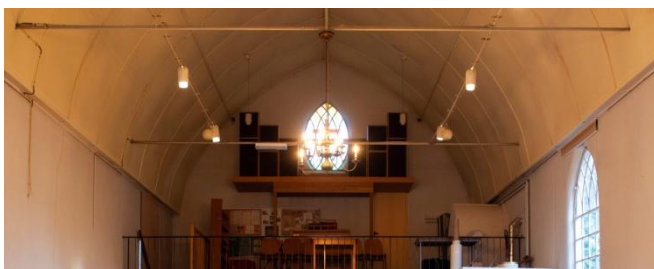
De omschrijving die is beschreven in het boek Kerken in Ede luidt als volgt:

Een kleine zaalkerk met verrassende details.

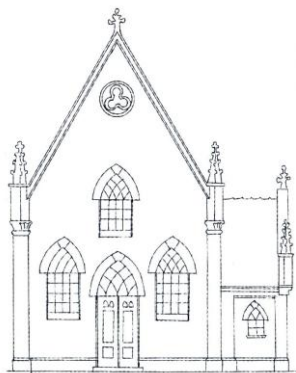
De architect bouwt het in een neogotische stijl. Door een lange aanbouw uit 1961 is de

oorspronkelijke voorgevel verdwenen. Na de uitbreiding is het kerkgebouw wit geschilderd.

De zaalkerk heeft vier traveeën. Dat is aan de buitenkant zichtbaar door de lisenen (verticale baksteenbanden), die het gevelvlak verdelen.

In het interieur is deze indeling niet zichtbaar. Wel heeft het dak een spitsboogplafond. In de muurvlakken tussen de lisenen zijn spitsboogvensters aangebracht, die zijn voorzien van gietijzeren traceringen. Voor de tweede travee is een portaal gebouwd met een deur en ramen met spitsboogvorm.

De meest karakteristieke gotische elementen zijn de pinakels. Dit zijn slanke beëindigingen in de vorm van een spits torentje terzijde en op de top van de geveldriehoek. Zo'n spitsje staat op een vierkant zuiltje, waarin een driepas is uitgespaard. De bouwtekening laat zien dat de architect de voorgevel en het portaal vak deze pinakels wil voorzien. Ook heeft de voorgevel klassieke kapitelen als beëindiging van de pilasters. Veel daarvan is niet uitgevoerd. Zoals de kerk er nu

uitziet ontbreken de spitstorentjes en zijn alleen de zuiltjes met driepas aanwezig. De zuiltjes op de bouwtekening zijn diagonaal geplaatst. De gevelpunt wordt bekroond met een kruisbloem, echt gotisch. In de beginjaren zijn de pinakels aangebracht maar in de loop der jaren verdwenen en niet meer teruggeplaatst of vervangen. Op een oude foto uit 1920 is een van der pinakels zichtbaar. Het is niet duidelijk of deze diagonaal is geplaatst, evenmin of er kruisbloemen zijn aangebracht.

Het deel van de voorgevel dat nu nog zichtbaar is laat een driepas zien en een glas-in-lood venster. De amandelvorm ontstaat bij de verbouwing. Het spitsboogvenster op die plaats moet voor het grootste gedeelte verdwijnen. Door de spitsboog, het bovenste stuk, naar beneden 'om te klappen' ontstaat de amandelvorm, die wordt versiert met glas-in-lood. In de detailbeelden wordt zichtbaar hoe de versierende gotische elementen die in de tekening zijn aangegeven worden uitgewerkt.

In het detail van het portaal is te zien dat de lijst onder de dakrand is versierd met een randfries. Dat fries is onder alle daklijsten aangebracht.

[Uit: 'Een eeuw vol kerken, Kerkbouw in het dorp Ede in de 20^e eeuw', door Cor van Iterson en Arie Romein, reeks Historische Cahiers Ede, uitgave Gemeente Ede, november 2009]

In 2019 heeft de NPB besloten de kerk te verkopen en de afdeling in Ede op te heffen en samen te gaan met de afdelingen in Bennekom en Lunteren. De kerk is gekocht door particulieren die de bestemming van kerk hebben kunnen wijzigen naar Sociaal Cultureel met een maatschappelijke invulling.

Foto's: Oud Ede, Th. Boessenkool. 25 juni 2021; grote overzichtsfoto uit bestand P. Benedek